

Asistan Sayısının Arttırılması ile İlgili Türkiye'deki Ortopedi ve Travmatoloji Tıpta Uzmanlık Öğrencileri
Anket Sonuçları Değerlendirilmesi-2

Prof. Dr. Haluk Berk

Dokuz Eylül Üniversitesi

Tıp Fakültesi

Ortopedi ve Travmatoloji Ad, İzmir

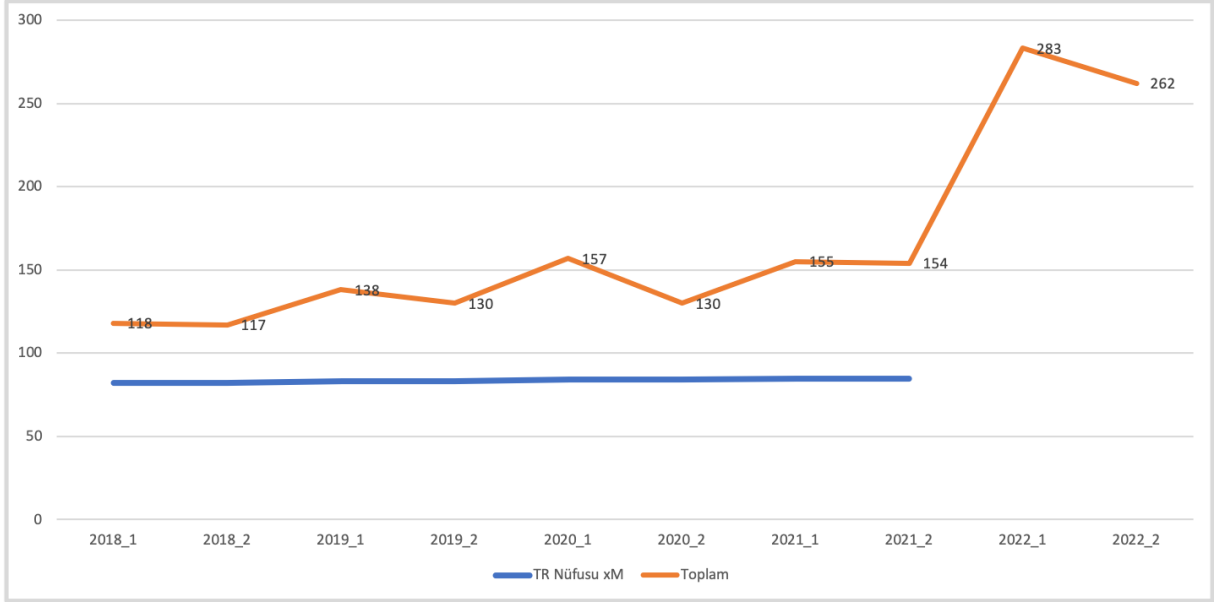
Çalışmada 2022 Şubat TUS sınavı ile kontenjanların arttırılması sebebi ile gelişecek sonuçlar hakkında asistanların düşüncelerinin belirlenmesi ve mevcut eğitim hakkındaki görüşlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

14.07.2022- 30.09.2022 tarihleri arasında çevrimiçi olarak gönderilen anketler ile veriler toplanmıştır. Veriler anonim olarak toplandığından sonuçlar Devlet üniversite hastaneleri, Sağlık bakanlığına bağlı eğitim kurumları (Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Eğitim Araştırma hastaneleri, Şehir hastaneleri) ve Vakıf üniversite hastaneleri başlıkları altında incelendi.

Kurumlardan Öğretim Üyesi kadroları, Tıpta uzmanlık öğrencisi sayıları, Son yıllardaki değişimi, Öğretim üyelerinin görüşleri soruldu. TUÖ kontenjan ilan ve yerleşim sayıları kamuya açık ÖSYM ve DrTUS ve TUSDATA ağ sayfalarından elde edildi.

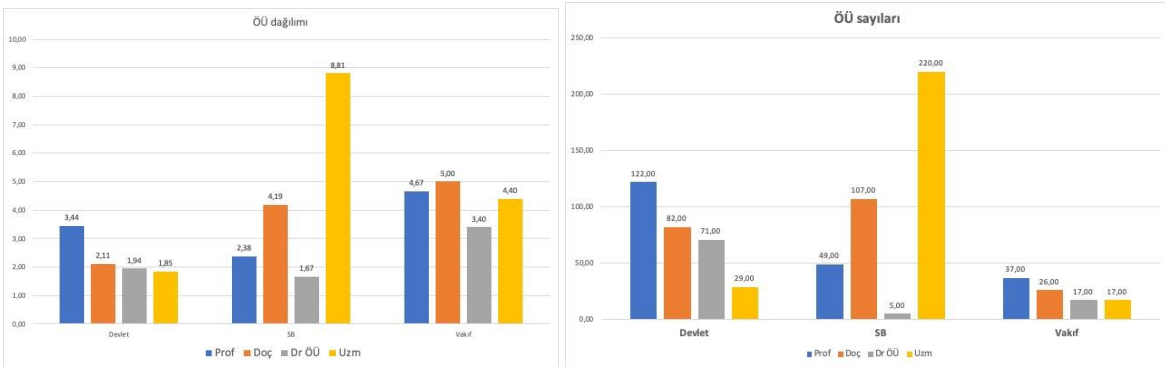
30.9.2022 tarihi itibarıyla anketi yanıtlayan 65 eğitim kurumunun %48,7'si Sağlık bakanlığı hastaneleri (SBÜ, Şehir hastanesi, eğitim araştırma hastanesi), %39,6'sı devlet üniversite hastanesi, %11,7'si vakıf üniversite hastanesi idi. Anket dışında verilerine ÖSYM ve TUSDATA aracılığı ile ulaştığım isim değişiklikleri ve birleştirilen eğitim kurumlarını da düzenledikten sonra 108 eğitim kurumunun kontenjan verilerine ulaşmak mümkün oldu. İnternet taramasında kurum web sayfaları olan ve kurum bilgilerini yayınlayan eğitim kurumlarından öğretim üyesi sayısı, asistan sayısı, yatak sayısı gibi bilgilere ulaşıldı. Tahmin edileceği gibi bu sayılar; güncel olup olmadığı, web sitelerinin ne kadar sıklıkla güncellendiğine bağlı veriler olarak dikkat ile yorumlanmalı, hata payını göz önüne alarak yorumlamamız gereken verilerdir. ÖSYM'de (TUS) kadro ilan eden kurumların dağılımı ise %55,2 Devlet Üniversiteleri, %36,4 Sağlık Bakanlığı %8,4 ise Vakıf Üniversitelerine bağlı eğitim kurumlarıdır.

Kamuya açık verilere göre 2018 de TUS ile ilan olunan 235 kontenjan 2,3 kat artarak 2022'de 545'e çıkmış durumda. Eş zamanlı olarak Türkiye nüfusu Nüfus idaresi verilerine göre %0,033 oranında artmış görünmekte. (Şekil 1)

Şekil 1: 2018 ile 2022 yılları arasında ÖSYM tarafından ilan olunan Ortopedi ve Travmatoloji TUS kontenjan sayıları

Ortopedi ve Travmatoloji eğitim kliniklerinde (ankete yanıt veren ve internet sayfalarından edinilen ek sayılar ile) 512 öğretim üyesi (206 profesör, 213 Doçent, 93 Dr. Öğretim üyesi) ve 266 başasistan ve uzman görev almakta. Şekil 2 de ise ortalama öğretim üyelerinin dağılımı görülmekte. Kurumlar arası öğretim üye dağılımında büyük bir sapma olduğu aşikar olarak göze çarpmakta.

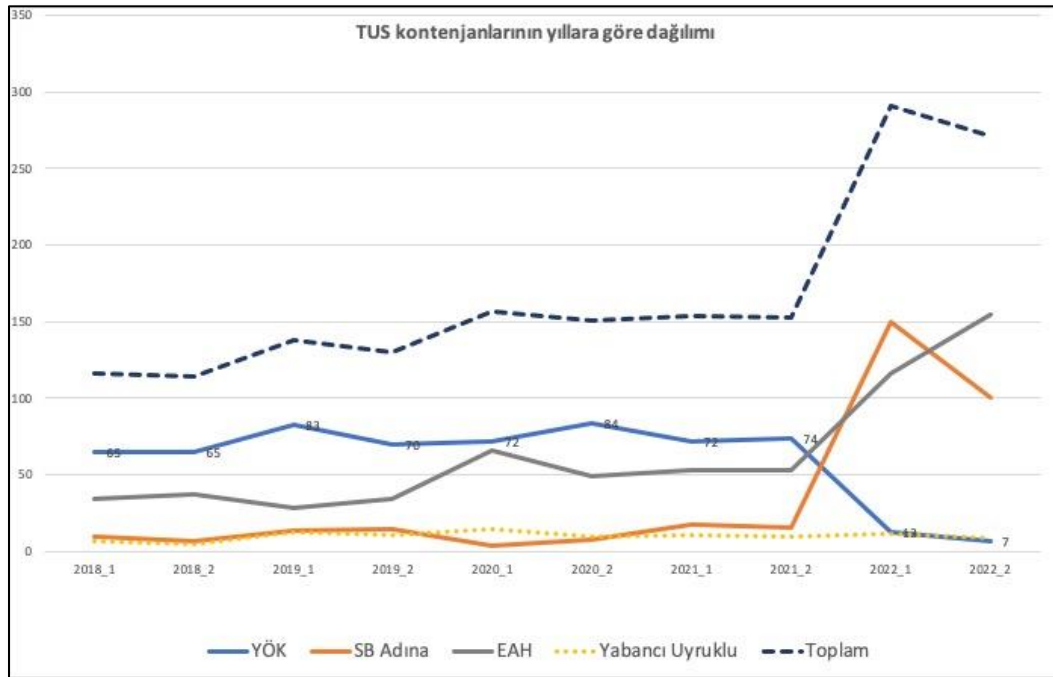
Şekil 2 A ve B: Devlet ve Vakıf üniversiteleri ile Sağlık Bakanlığı eğitim kurumlarında öğretim üyesi dağılım ortalaması ve sayıları

Anketi yanıtlayan 839 TUÖ olduğu göz önüne alındığında TUÖ başına 1,63 öğretim üyesi düşmektedir.

2018-2022 TUS kontenjanlarına bakıldığında belirgin bir politika değişikliği ve sayıda artış göze çarpmakta. Şöyle ki, YÖK kadroları son 2 sınavda oldukça azalmış ve Sağlık bakanlığı adına Üniversitelerde uzmanlık eğitimi alanların sayısı artmıştır. Şekil-1 de de görüldüğü gibi son yılda kontenjan 2018'e oranla 2,3 kez artmış görünmektedir. Tablo 1, Şekil-3

	2018_1	2018_2	2019_1	2019_2	2020_1	2020_2	2021_1	2021_2	2022_1	2022_2
YÖK	65	65	83	70	72	84	72	74	13	7
SB Adına Üniversitede	10	7	14	15	4	8	18	16	150	100
EAH	34	37	28	34	66	49	53	53	116	155
Yabancı Uyrıklı	7	5	13	11	15	10	11	10	12	9

Tablo 1: 2018-2022 TUS dönemlerinde ilan oluna kontenjanlar ve türleri

Şekil-3: 2018-2022 TUS dönemlerinde ilan oluna kontenjanlar ve türleri

Eğitim klinik sorumluları “TUS uzmanlık öğrencisi kadrolarının artırılması isteğiniz doğrultusunda mı oldu?” sorusuna %64 oranında isteğimiz dışında artış oldu yanıtını verdiler. İstekleri dışında artış olduğunu beyan eden eğitim sorumlularının %92,6’sı eş zamanlı olarak uzmanlık eğitimi alan TUÖ sayılarının yeterli veya fazla olduğunu beyan etmişlerdi. Aynı eğitim sorumlularına uzmanlık eğitiminde aksamaya yol açacak ve eksikliklerini hissettikleri yan dal olup olmadığı sorulduğunda %73,4 ü en az bir yan dal eksikliği hissettiklerini ve bu yan dalların ise çoğunlukla omurga cerrahisi, el ve kas-iskelet sistemi onkolojik cerrahisi olduğunu beyan ettiler. (%53 onkolojik cerrahi, %53 El cerrahisi, %50 Omurga cerrahisi, %16,3 Çocuk ortopedisi). %40 klinik bir yandal eksikliğinden, %38,7 iki yan dal eksikliğinden ve %22,4 klinik 3 ve daha fazla yan dal eksikliğinden bahsetmekteydiler.

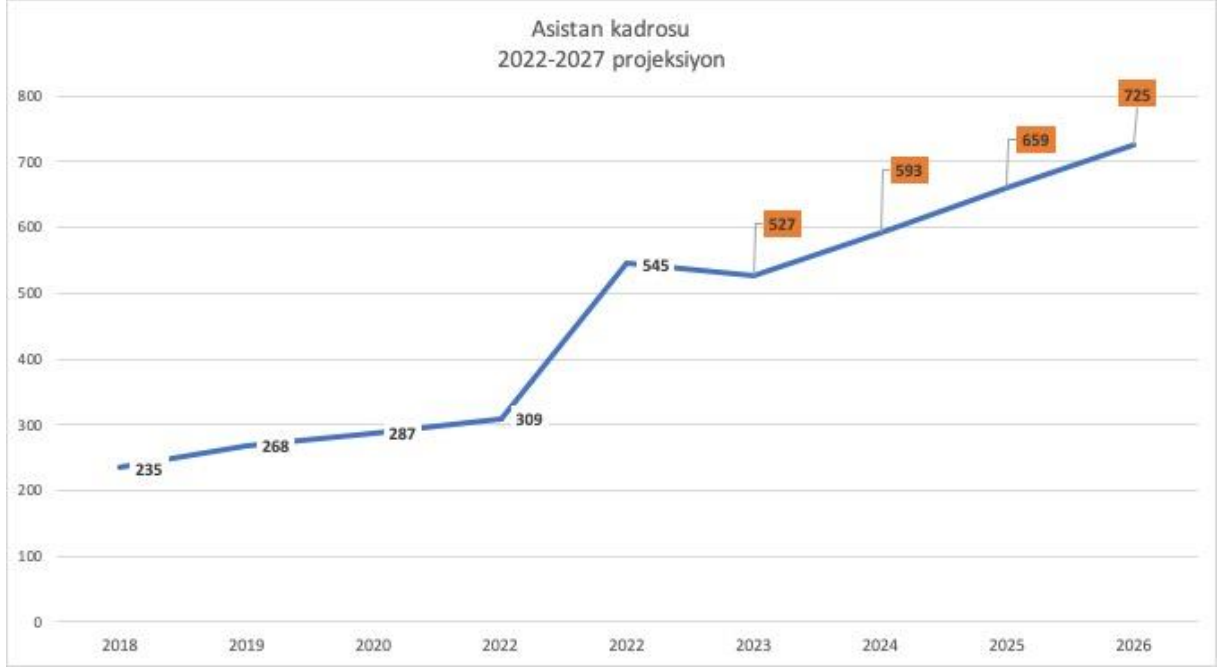
Eğitim sorumluları kadro artışı ile olumsuz etkileneceğini düşündükleri eğitim etkinlikleri ise şöyle sıralanmaktaydı:

Poliklinik eğitimi	%84,8
Cerrahi eğitim	%54,5
Temel kurslara katılım	%34,8
Kongre katılımı	%37,8
Bilimsel araştırma	%27,3
Yurtdışı deneyim	%21,2

Aynı şekilde altyapı olanaklarının da artan TUÖ karşısında yetersiz kalabileceği görüşü hakimdi. (ameliyathane %60,6, Nöbet odası %57,6, Dinlenme odası %39,4, Bilgisayar %24,2,Derslik %13,6)

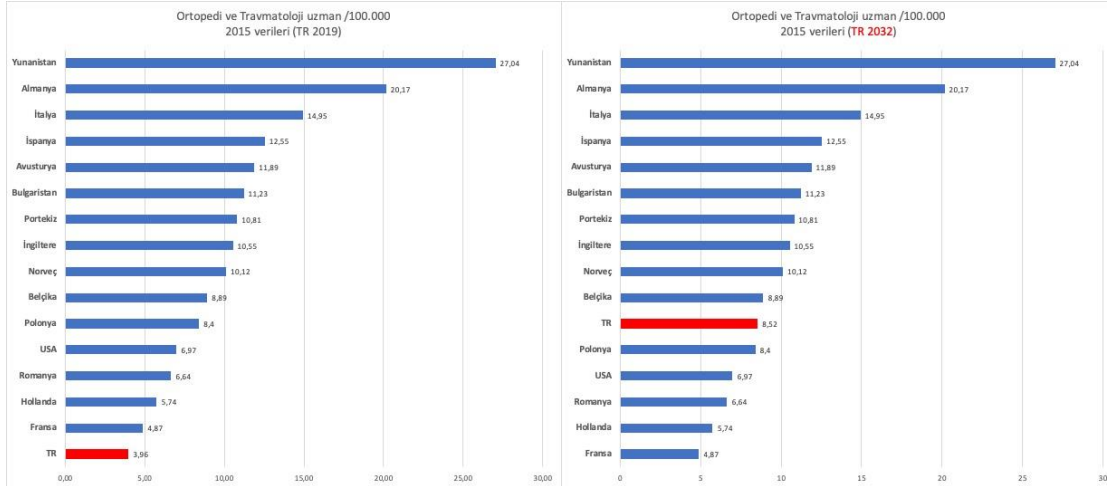

Şekil-4 son 5 yılda açılan TUS kadroları ve artış eğimi

Şekil-5 Şekil-4 de ki eğim $y = 66,1x + 130,5$ temel alındığında 4 sene içindeki TUS kadro artış projeksiyonu.

Ortopedi ve Travmatoloji TUÖ kadrolarını ABD ile karşılaştırdığımızda 4,4 kat fazla kadro açıldığını görmekteyiz. 2021 yılında ABD’de 100.000 kişiye 0,257 kadro açılmışken ülkemizde 2022 oranı 1,12 olarak hesaplanmakta. Bu hızla kadro artışı olduğunda 10 yıl içinde 3353 Ortopedi ve Travmatoloji uzmanı 2 misli artıştan fazla bir oranda artarak 7500’i geçmiş olacak.

Şekil 6 A Ortopedi ev Travmatoloji uzmanı 100000’lik nüfusa oranla B 2032 projeksiyonu

Uzmanlık öğrencisi kadro sayıları planlanırken 10 ve 20 yıllık projeksiyonlar yapılmalı ve işgücünün nerelerde nasıl istihdam edileceği planlanmalıdır. Ortopedi ve Travmatoloji uzman sayısının idealde kaç olması gerektiğine dair standart bir oran belirlenmiş değildir, sağlık sistemi ve sevk zinciri uygulamalarına göre ülkeden ülkeye değişmektedir. Kabaca 3,96/100000 olan uzman sayımız 10 yıl içinde 8,52/100000’e çıkacağı mevcut veriler ile öngörülebilir.

<https://www.osym.gov.tr/TR,23863/2022-tus-2-donem-kilavuz-ve-basvuru-bilgileri.html>

<https://www.osym.gov.tr/TR,23863/2022-tus-2-donem-kilavuz-ve-basvuru-bilgileri.html>

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/HLTH_RS_SPEC_custom_3657826/default/table?lang=en

Yalçinkaya M, Bagatur E. The congress was a great success: Yes, but what about research?. Acta Orthop Traumatol Turc. 2020;54(1):1-3. doi:10.5152/j.aott.2020.01.198